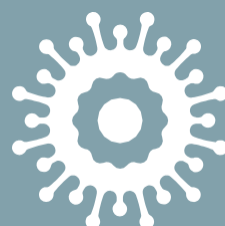

**Myslíte na
očkování?**

**Měli
byste!**

Rozšiřuje se spektrum
cestovatelských oblastí

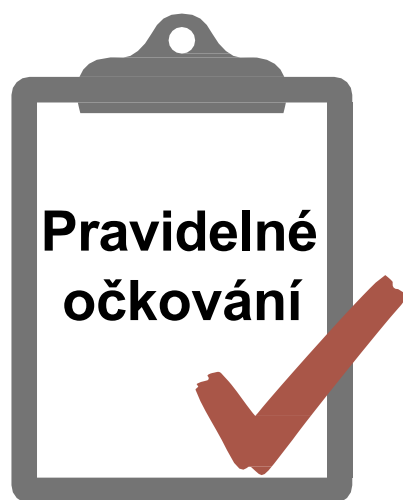

Rozšiřuje se spektrum
infekčních onemocnění

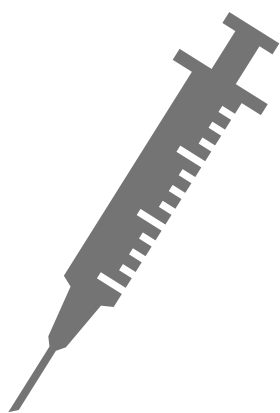
Rozšiřuje se spektrum
doporučených očkování

Zkontrolujte si svá očkování!

Každý, kdo cestuje, by měl mít v pořádku očkování, která jsou v ČR prováděna v rámci pravidelného očkování, včetně platného a úplného očkování **proti tetanu a spalničkám**.

U osob cestujících do endemických oblastí se doporučuje přeočkování **proti přenosné dětské obrně a záškrtu**.

Vzhledem k výskytu **černého kašle a záškrtu**, u nás i v zahraničí, je vhodné alespoň jednou v dospělosti současně s přeočkováním proti tetanu provést přeočkování i proti těmto nemocem.

Doporučená očkování pro cestovatele

Nemoci přenášené vodou a potravinami:

- Virová hepatitida A
- Břišní tyfus
- Cholera (+ETEC)
- Přenosná dětská obrna (poliomyelitida)

Nemoci přenášené vzduchem:

- Meningokoková onemocnění
- Chřipka
- Pneumokoková onemocnění
- Záškrt
- Spalničky
- Černý kašel
- Covid-19

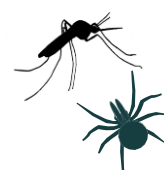
Nemoci přenášené krví a sexuálním stykem:

- Virová hepatitida B
- Mpox

Nemoci přenášené poraněním zvířete:

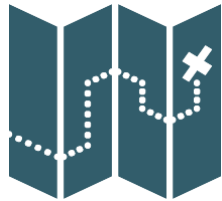
- Vzteklna

Nemoci přenášené členovci:

- Klíšťová encefalitida
- Japonská encefalitida
- Žlutá zimnice
- Dengue

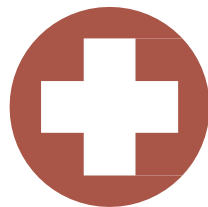
Podle čeho se vypracovává Váš individuální očkovací plán?

navštívená oblast, cestovní program, délka pobytu

způsob cestování, stravování a ubytování

současný zdravotní stav (chronická onemocnění, alergie)

věk, případně těhotenství

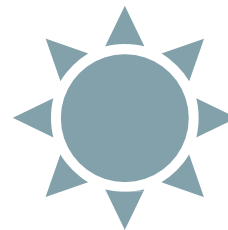

čas do odjezdu

např. při cestách do tropických zemí až půl roku před odjezdem, při cestách do méně rizikových zemí alespoň 2 měsíce před odjezdem

pobyt ve městě nebo na venkově

roční období v cílové destinaci

kontraindikace očkování

imunitní stav (s ohledem na prodělání infekčních onemocnění nebo předchozí imunizace)

Vždy je nutno zvážit výhody vakcinace a existující kontraindikace očkování!

Některé státy při vstupu na svá území vyžadují povinně očkování proti:

žluté zimnici při cestách do některých zemí Afriky a Střední a Jižní Ameriky

seznamy těchto zemí jsou pravidelně aktualizovány WHO

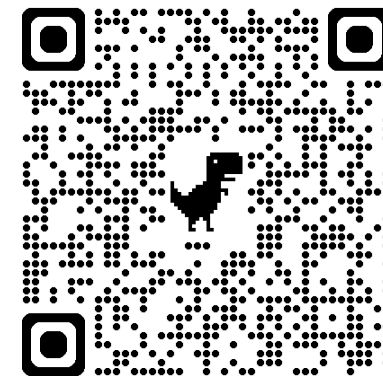
očkování je vyžadováno i při tranzitu v oblasti s výskytem žluté zimnice!

---

meningokokové meningitidě (A, C, W, Y)
při cestách do Saudské Arábie

NEZAPOMÍNÁTE NA TETANUS?

Víte, že...

...k nákaze může dojít při poranění a zanesení spor bakterie *Clostridium tetani* do rány? V hlubokých částech rány v prostředí bez přístupu kyslíku začne bakterie tvořit toxin zodpovědný za onemocnění. Vyšší riziko onemocnění je např. u injekčních uživatelů drog.

... spory tetanu dlouhodobě přežívají v půdě?

... jen díky očkování se onemocnění tetanem v ČR prakticky nevyskytuje?

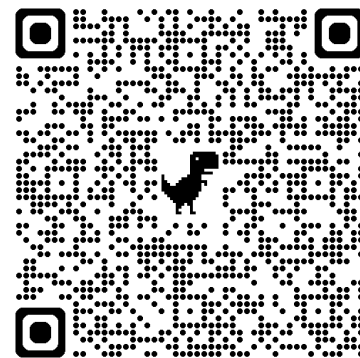
Hlídáte si svůj termín přeočkování?

U dospělých do 60 let je interval přeočkování 10-15 let.

U dospělých nad 60 let je interval přeočkování 10 let.

Přeočkování proti tetanu je možné spojit s přeočkováním proti záškrtu, černému kašli, případně poliomyelitidě (kombinované vakcíny).

Proč se očkovat proti VIROVÉ HEPATITIDĚ A?

Protože v oblíbených destinacích, tropických a subtropických oblastech včetně jižní Evropy, je výskyt onemocnění stále vysoký.

Protože u některých nakažených může onemocnění probíhat závažněji, zejména u starších osob (nad 40 let) se mohou vyskytnout i těžké, až smrtelné průběhy onemocnění.

Protože nás očkování chrání celoživotně

Virus žloutenky typu A se vylučuje stolicí a šíří se snadno tam, kde jsou zhoršené hygienické podmínky:

z člověka na člověka
špinavýma rukama

kontaminovanou vodou a
potravinami nebo
kontaminovanými
předměty

vyšší riziko nákazy hrozí u
injekčních uživatelů drog a
homosexuálů

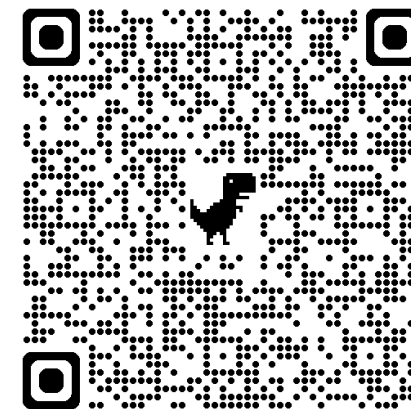
POZOR! Dáváte si také rádi na dovolené tepelně nezpracované mořské plody nebo čerstvou zeleninu a ovoce, led do nápojů, atd.?

Tak právě to jsou nejčastější rizika nákazy ...

VIROVÁ HEPATITIDA B

se v ČR vyskytuje omezeně, ale....

...přenáší se velmi snadno, nejenom krví, infikovanými jehlami nebo pohlavním stykem, ale třeba také krví kontaminovaným aerosolem prostřednictvím oční spojivky.

Víte, že...

...i náhodné sdílení kartáčku na zuby může být rizikové?

...existuje riziko přenosu žloutenky typu B v některých zahraničních zdravotnických zařízeních s nízkým hygienickým standardem?

Například prostřednictvím kontaminovaných zdravotnických nástrojů nebo opakovaně používaných jednorázových pomůcek?

Jste si jistí, že Vy nebo Vaši blízcí nebudete například potřebovat infuzní zavodnění při průjemovém onemocnění?

Očkování proti VHB Vás chrání. Pokud jste nebyli očkováni v dětství, lze se očkovat proti VHB v dospělosti, u cestovatelů se doporučuje očkování kombinovanou vakcínou proti VHA + VHB.

BŘIŠNÍ TYFUS

Onemocnění je rozšířené ve všech zemích tropického a subtropického klimatického pásu, zejména v zemích s nízkým hygienickým standardem, včetně turistických oblastí.

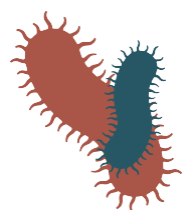
Přenáší se:

- alimentární cestou, požitím kontaminované vody a potravin
- fekálně-orální cestou

Šíří se zejména:

- v teplém a vlhkém klimatu
- při špatných hygienických podmínkách

Očkování proti onemocnění břišním tyfem je doporučeno osobám před cestou do rizikových oblastí v závislosti na typu ubytování, délce pobytu a typu stravování a to nejpozději dva týdny před odjezdem.

MENINGOKOKOVÁ ONEMOCNĚNÍ

Nejúčinnější ochranou proti meningokokovým onemocněním je očkování.

Meningokoky ohrožují nejen malé děti a dospívající, ale i cestovatele všech věkových skupin.

Kombinované vakcíny:
proti meningokokům
séroskupin A, C, W, Y

MenB vakcíny: proti
meningokokům
séroskupiny B

Víte, že...

...invazivní meningokokové onemocnění má i při dostupné intenzivní péči průměrnou smrtnost 10 % ?

...očkování proti meningokokovým onemocněním (A, C, W, Y) je při cestách do Saudské Arábie povinné?

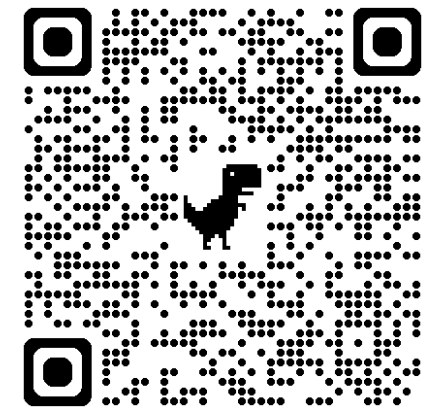

Očkování proti meningokokům je v ČR hrazeno dětem a dále osobám se zdravotní indikací (zákon č. 48/1997 Sb.)

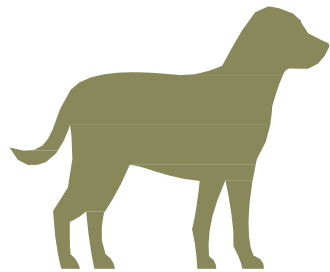
VZTEKLINA

Víte, že .....

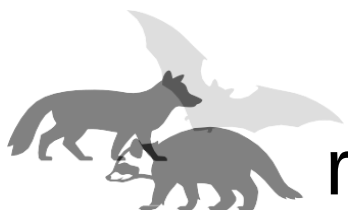

se vyskytuje na všech kontinentech s výjimkou Antarktidy; je endemická ve více než 150 zemích a oblastech světa

za 99 % všech lidských případů vztekliny může pokousání nemocnými psy

90-95 % lidských úmrtí na vzteklinu je hlášeno z Asie a Afriky

rezervoárem vztekliny mohou být divoká zvířata (liška, netopýr, mýval, skunk, kojot atd.) i domácí zvířata (kočka, pes atd.)

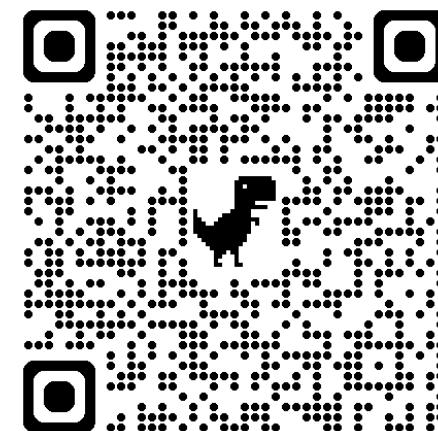
Onemocnění lze ve 100 % předcházet očkováním.

Přenosná
dětská
obma

POLIOMYELITIDA

Víte, že .....

.... onemocnění dosud nebylo celosvětově vymýceno, ačkoli program polioeradikace běží již od roku 1988 a region Evropa je polio „free“ od roku 2002?

Divokými polioviry vyvolaná onemocnění v roce **2024**:

● **74**

Pákistán

● **25**

Afghánistán

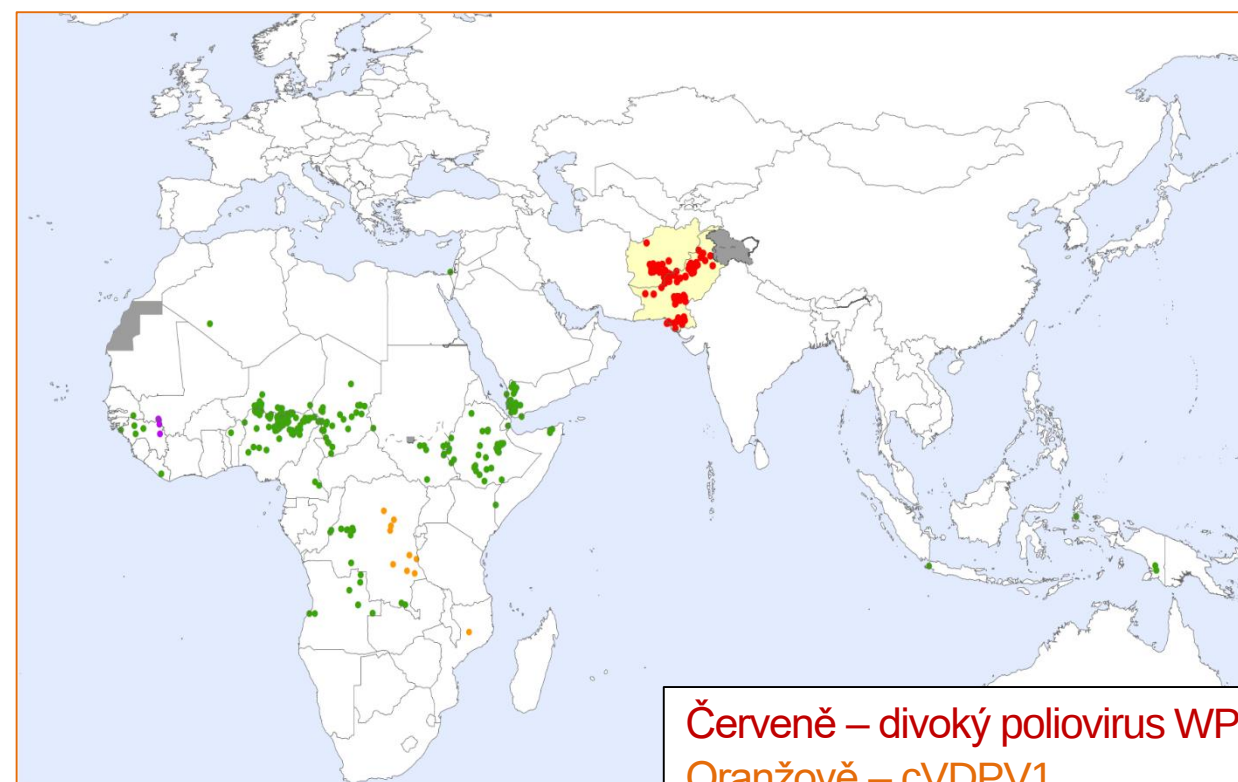
Onemocnění, která byla vyvolána cirkulujícími polioviry derivovanými od vakcinálních kmenů (cVDPV);

● **649**

Pákistán

● **119**

Afghánistán

Červeně – divoký poliovirus WPV1
Oranžově – cVDPV1
Zeleně – cVDPV2

WHO 2024/2025: 26. 3. 2024 – 25. 3. 2025

VAROVÁNÍ!! V roce 2024 se cVDPV zjistily v odpadních vodách v některých zemích Evropy: Finsko, Německo, Polsko, Španělsko a Spojeném království.

WHO doporučuje cestovatelům do zemí s výskytem polioviru (WDPV i VDPV), aby se před cestou nechali proti poliomyelitidě přeočkovat.

KLÍŠŤOVÁ ENCEFALITIDA

Víte, že...

...klíšťata infikovaná virem klíšťové encefalitidy se vyskytují jak ve volné přírodě, tak i v okolí obydlí, a to nejen v parcích a zahradách.

...za posledních 10 let onemocnělo v ČR každý rok 355 – 859 osob, v roce 2024 onemocnělo 670 lidí.

...čím starší člověk, tím má onemocnění obvykle závažnější průběh s možnými neurologickými následky i úmrtím.

V Rakousku se díky 80 - 90% proočkovanosti podařilo výrazně snížit počty onemocnění.

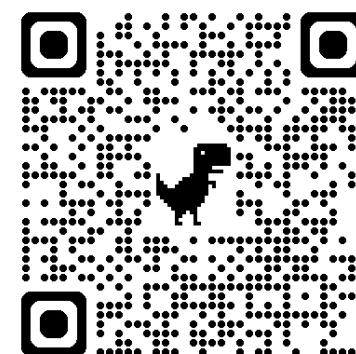
Je důležité očkovat nejen děti, ale i dospívající a dospělé.

Očkování je nutné opakovat ve stanovených intervalech (3-5let).

Očkování proti klíšťové encefalitidě je hrazeno ze zdravotního pojištění u osob nad 50 let věku.

Spalničky - nejsou jen obyčejná vyrážka

Víte, že...

... jsou spalničky
6x nakažlivější
než chřipka?

... se **u cca 30 %** hlášených
případů vyskytuje jedna nebo
více komplikací (pneumonie,
otitidy až trvalá hluchota,
encefalitida, smrt)?

... se spalničky v populaci
šíří velmi rychle, pokud není
dostatečná kolektivní
imunita (**proočkovanost
minimálně 95 %**)?

OČKOVÁNÍ PROTI SPALNIČKÁM

DĚTI:

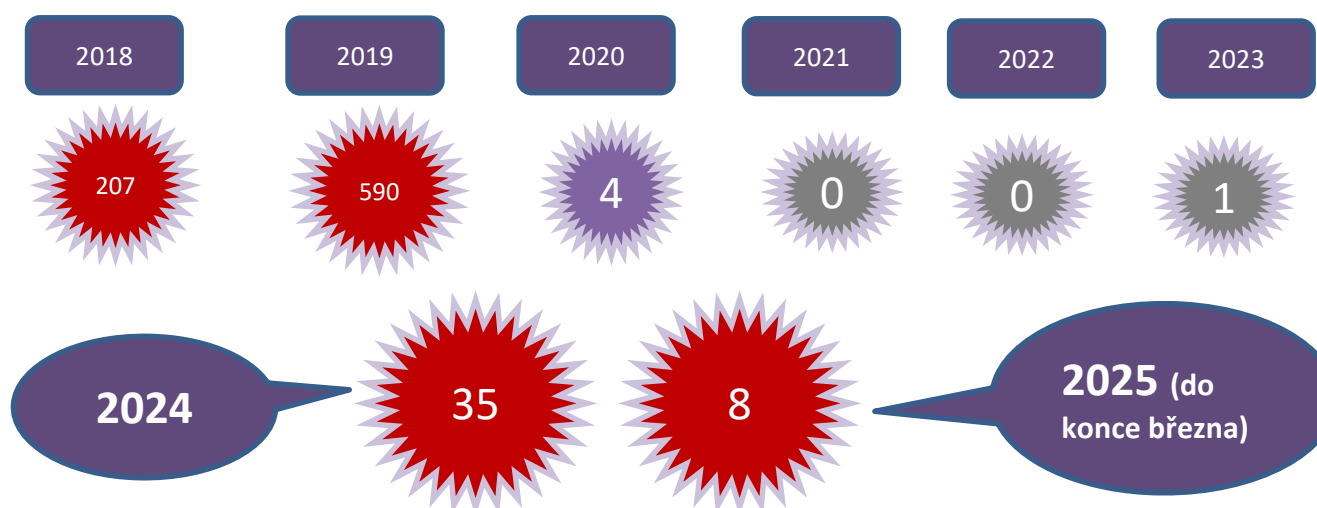
Pravidelné očkování: první dávka vakcíny se aplikuje od prvního dne 13. měsíce věku do dovršení 18. měsíce věku, druhá dávka od dovršení 5. do dovršení 6. roku věku dítěte

DOSPĚLÍ:

Zvláštní očkování: je určeno pro nově přijímané pracovníky infekčních a dermatovenerologických oddělení, pokud neprokáží dostatečnou imunitu nebo prokazatelně prodělané onemocnění spalničkami.

Očkování cestovatelů: je doporučeno neočkovaným osobám cestujícím do endemických oblastí.

Spalničky se vyskytují opět i v ČR

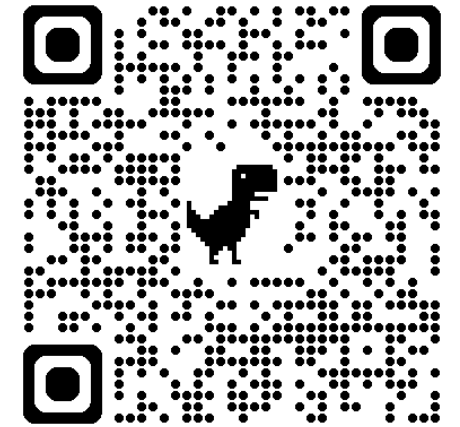

Očkování je jedinou účinnou prevencí !!!

CHŘIPKA

Víte, že každý rok v EU...

... onemocní
4 – 50 miliónů
osob?

... dochází k významným
ekonomickým ztrátám v důsledku
pracovní neschopnosti a
zvýšených nákladů na zdravotní
péči?

...15 000 – 70 000
nemocných v souvislosti s
onemocněním chřipkou
zemře?

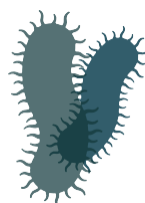
Víte, že každý rok v ČR v souvislosti s chřipkou...

... umírá 1000 – 1500 osob?

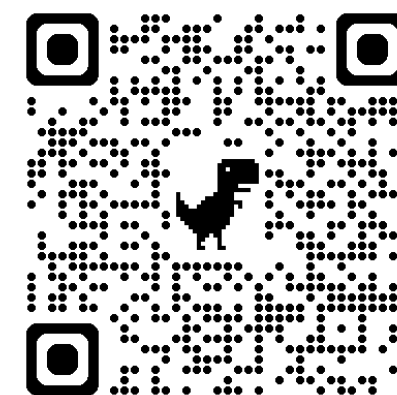
... je téměř $\frac{1}{4}$ zemřelých mladší 65 let?

Očkování chrání před onemocněním a/nebo závažnými komplikacemi
onemocnění chřipkou a je hrazeno vybraným skupinám osob podle zákona
č. 48/1997 Sb.

ZÁŠKRT (DIFTERIE)

.... onemocnění vyvolané bakteriemi *Corynebacterium diphtheriae*, *C. ulcerans* a *C. pseudotuberculosis*, které produkují toxin. Existují respirační a kožní formy onemocnění.

PŘENOS NÁKAZY

- kapénkami při kašlání, kýchání
- kontaktem s infikovanými kožními lézemi (bércové vředy, nehojící se rány)

- kontaminovanými předměty, prádlem
- konzumací kontaminovaných potravin (nepasterizované mléčné produkty)

Riziko nákazy se obecně zvyšuje s věkem, s poklesem ochranných protilátek po očkování, a většinou má souvislost s kontaktem s neočkovanými osobami nebo s infikovanými zvířaty nebo s cestováním do zahraničí.

Nezapomínejte na očkování pokud cestujete do zemí s endemickým výskytem záškrtu.

Výskyt v ČR:

2022 -

5

2023 -

7

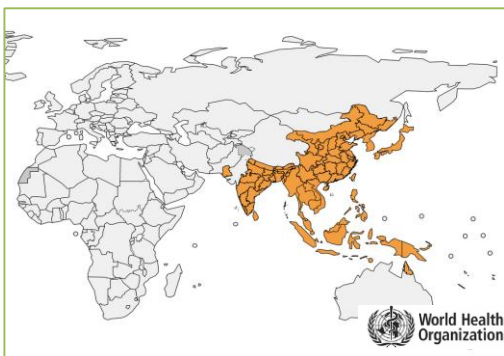
2024 -

11

... případů onemocnění.

Pokud je Vaše očkování starší jak 10 let, je možné spojit přeočkování proti záškrtu s přeočkováním proti tetanu, černému kašli, případně poliomyelitidě (kombinované vakcíny).

JAPONSKÁ ENCEFALITIDA

Vyskytuje se v **Jihovýchodní Asii a Západním Pacifiku**.

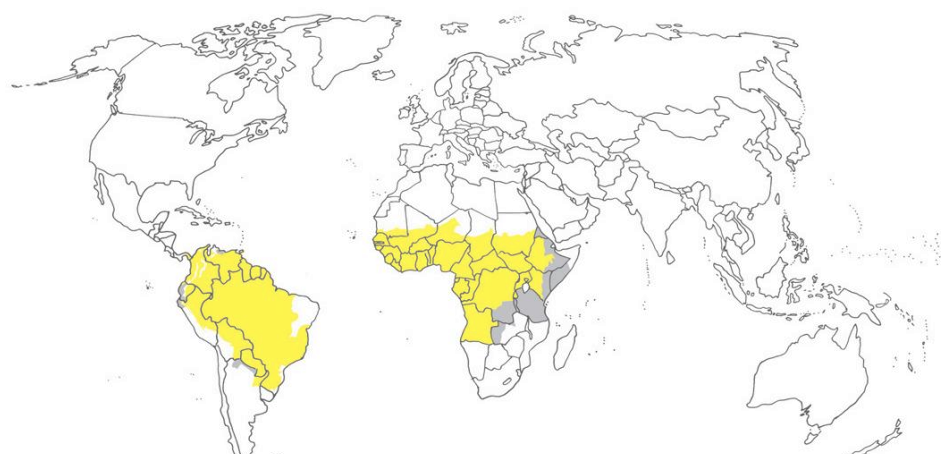
Zdrojem nákazy jsou prasata a ptáci, k přenosu nákazy dochází infikovanými komáry druhu *Culex*;

Riziko v mírném zeměpisném pásmu je hlavně v teplém období roku, v tropech a subtropích k přenosu dochází celoročně, ale často se zintenzivňuje během období dešťů a v období před sklizní v oblastech, kde se pěstuje rýže.

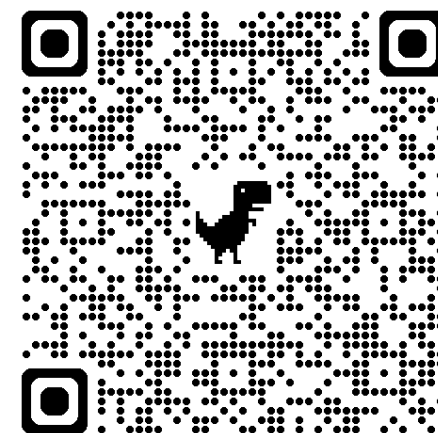
Zejména pro osoby cestující opakovaně nebo na delší dobu do oblasti s výskytem japonské encefalitidy je v ČR dostupné očkování.

Je doporučeno chránit se před poštípáním komáry – používat repelenty, vhodný oděv a moskytiéry.

ŽLUTÁ ZIMNICE

... je onemocnění s krvácivými projevy a vysokou smrtností.

Vyskytuje se v tropické
Africe a **Jižní Americe**.

Zdrojem nákazy jsou **opice a člověk**, onemocnění je
přenášené **infikovanými komáry**.

Očkování:

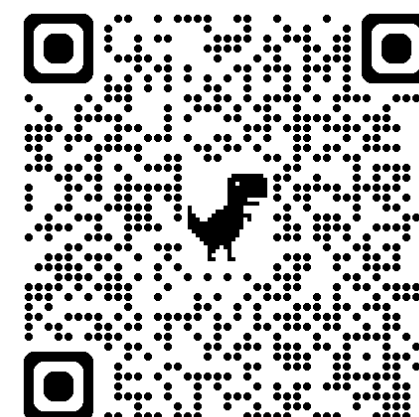
- **jedna dávka** chrání po celý život
- nutný záznam do **mezinárodního očkovacího průkazu**
- vystavený certifikát o očkování proti žluté zimnici nabývá platnosti 10 dní po aplikaci vakcíny
- může být podle Mezinárodních zdravotnických předpisů vyžadováno jako podmínka vstupu do země
- očkování provádí pouze **specializovaná zdravotnická centra**

CHOLERA

.... je bakteriální onemocnění přenášené kontaminovanou vodou a potravinami

Epidemický výskyt je možný ve všech zemích tropů a subtropů

Primární prevence:

dodržování základních hygienických návyků

mytí ovoce a zeleniny balenou/dezinfikovanou vodou

pití balené/dezinfikované vody (např. chlorované)

konzumace dostatečně tepelně upravené stravy

vyhýbání se konzumaci syrových mořských jídel a ledu v nápojích

Očkování proti choleře neživou perorální vakcínou (roztok pro vypití).

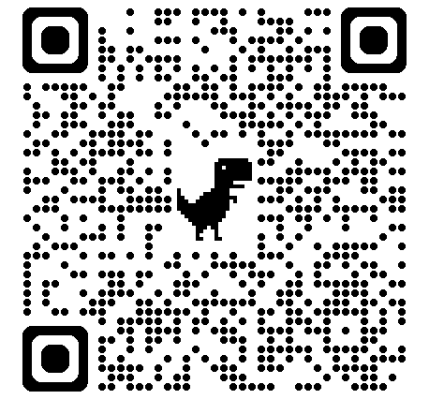
2 dávky pro dospělé a děti od šesti let

3 dávky pro děti od dvou do šesti let

DENGUE

Vyskytuje se ve většině tropických a subtropických oblastí světa (Asie, Afrika, Tichomoří, jižní oblasti USA, Karibská oblast, Latinská Amerika, jižní Amerika) a vzhledem ke globálnímu oteplování se výskyt rozšiřuje.

Odhaduje se 100 až 400 miliónů případů ročně, evidovány jsou desítky milionů případů, které mají za následek přibližně 20 000–25 000 úmrtí za rok, zejména u dětí.

Téměř polovina světové populace žije v oblastech s rizikem horečky dengue.

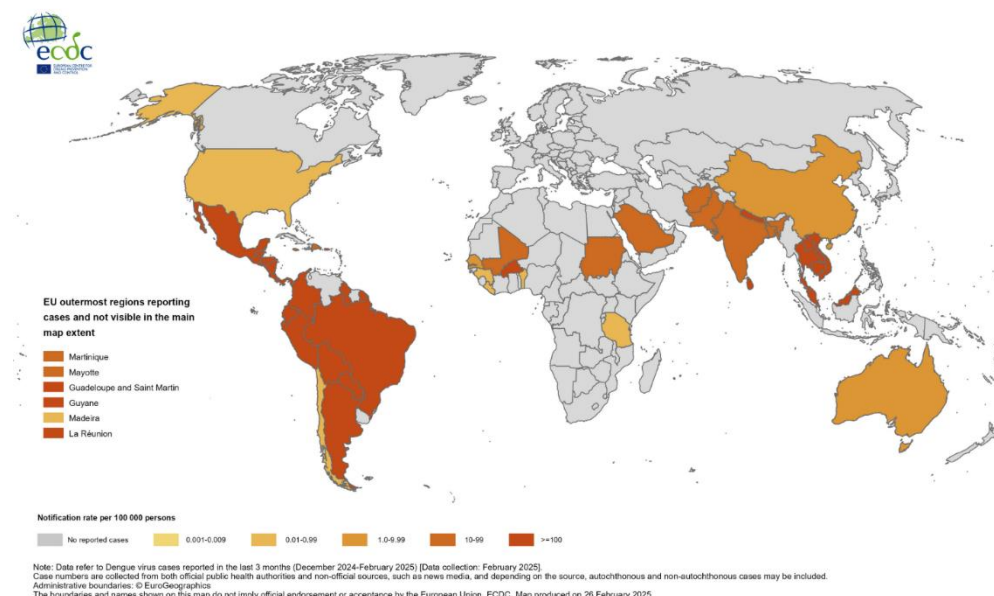
Zdrojem onemocnění je nemocný člověk nebo opice, nákazu přenáší infikovaný komár.

Při cestách do oblastí s výskytem horečky dengue se doporučuje očkování, zejména osobám, které již v minulosti horečku dengue prodělaly.

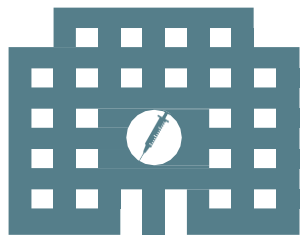
Očkování:

Aplikují se dvě dávky podané s odstupem tří měsíců.

Je doporučeno **chránit se před poštípáním komáry** – používat repelenty, vhodný oděv a moskytiéry.

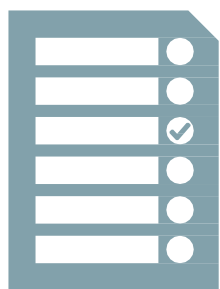
Víte, kde se můžete nechat naočkovat pokud plánujete cestu do zahraničí?

Očkování v ČR provádějí specializovaná pracoviště - centra očkování a cestovní medicíny.

Zde Vám vypracují **individuální očkovací plán** na základě odhadu rizika získání přenosného onemocnění při cestě do zahraničí. Při plánování cesty je nutno zahájit očkování včas!

V centru cestovní medicíny dostane cestovatel informaci i o prevenci onemocnění, proti kterým zatím není očkování dostupné (např. malárie)

OČKOVÁNÍ PŘI CESTÁCH DO ZAHRANIČÍ

Očkování by mělo
být součástí

→ Základem jsou **rutinní očkování**
podle platného očkovacího kalendáře.

přípravy
cestovatele

→ **Doporučená očkování** se liší
podle destinace a druhu pobytu.

nejen při
cestách

→ Do některých zemí jsou vyžadována
očkování povinná (žlutá zimnice,
meningokoková onemocnění)

do exotických
zemí

**Před cestou do zahraničí se s dostatečným časovým
předstihem poraďte s odborníky v očkovacích centrech!**

**Pokud se u Vás po návratu z cest objeví jakékoliv příznaky
onemocnění, zejména horečka, kontaktujte svého lékaře a
nezapomeňte ho informovat i o Vaší cestovatelské anamnéze!**

